

EGs strukturfonder

ÖVERVAKNINGSKOMMITTÉN

Utvärderingsplan för Nationellt regionalfondsprogram för investeringar i tillväxt och sysselsättning 2014–2020

13 oktober november 2017 (DRAFT)

Innehåll

1. Utgångspunkter
 - 1.1. Syftet med utvärderingsplanen
 - 1.2. Rapportering
2. Programmets inriktning och utvärderingsstruktur
 - 2.1. Utveckling av utvärderingsunderlag
 - 2.2. Programövergripande tematisk utvärdering
 - 2.3. Lärande och samverkan
3. Ramverk för genomförande
 - 3.1. Styrning och ledning
 - 3.2. Kontakt med vetenskap och beprövad erfarenhet
 - 3.3. Kommunikation
 - 3.4. Tidplan
 - 3.5. Budget
4. Planerade utvärderingar

1. Utgångspunkter

Målet för EUs sammanhållningspolitik under programperioden 2014-2020 är att bidra till smart, hållbar och inkluderande tillväxt för alla.¹ Det är det överordnade målet för samtliga Europeiska struktur- och investeringsfonder (ESI-fonder). Enligt Partnerskapsöverenskommelsen ska Europeiska regionala utvecklingsfonden (Regionalfonden) bidra till måluppfyllelsen genom att främja regional konkurrenskraft och hållbar tillväxt. Regionalfonden ska även utgöra ett instrument för samarbete över länsgränser samt underlätta långsiktiga insatser utifrån regionala och nationella prioriteringar.²

Liksom under föregående programperiod genomförs Regionalfondens insatser i åtta regionala strukturfondsprogram. I syfte att skapa ett mervärde i förhållande till de insatser som bedrivs på regional nivå beslutade den föregående regeringen att inför programperioden 2014-2020 även inrätta ett nationellt regionalfondsprogram. Det nationella programmet är avgränsat till tre tematiska områden: Tematiskt mål 1 handlar om att *stärka forskning, teknisk utveckling och innovation*, mål 3 fokuserar på att *öka konkurrenskraften i små och medelstora företag* och mål 4 syftar till att *stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi inom alla sektorer*. Därutöver ska programmet finansiera kunskaps- och metodstöd inom tematiskt mål 4 riktat till de åtta regionala strukturfondsprogrammen.

Strukturfondernas uppgift är inte att bedriva reguljär verksamhet utan att finansiera nyskapande projekt som leder till strukturuomvandling och hållbar tillväxt i Europa. Det är därför viktigt att det i genomförandet av programmen etableras kunskap om hur fonderna används och vad insatserna leder till. Det är en förutsättning för styrning och utveckling av politiken på alla nivåer i det flernivåsystem som gemensamt ansvarar för genomförandet. Det finns också ett legitimt krav från medborgare och näringsliv att få veta om de resurser som avsätts bidrar till att uppnå målen för sammanhållningspolitiken. Därmed krävs ett väl utvecklat system för att samla in, analysera och sprida information om de insatser som genomförs.

Övervakningskommittéerna (ÖK) har enligt förordningen ansvar för utvärdering av ESI-fonderna under programperioden. Utvärderingsarbetets omfattning och inriktning ska beskrivas i planer som ska läggas fram för ÖK senast ett år efter att de operativa programmen antagits.³ Utvärderingsplanerna ska bidra till ökad systematik i utvärderingsinsatserna och stärka den logiska kedjan från programmets målsättningar och planerade aktiviteter till resultat och effekter. I förhållande till föregående programperiod läggs större vikt vid utvärderingarnas förmåga att fånga programmets resultat och effekter.

Föreliggande plan beskriver hur Tillväxtverket på uppdrag av ÖK kommer att fullfölja utvärderingsuppdraget under programperioden 2014–2020 för det nationella regionalfondsprogrammet.

¹ Europa 2020 - En strategi för smart och hållbar tillväxt för alla, Meddelande från kommissionen KOM(2010) 2020.

² Partnerskapsöverenskommelsen, Regeringens skrivelse 2013/14:218, En nationell strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015-2020, N2015/5297/RT.

³ CPR Art. 114.

1.1 Syftet med utvärderingsplanen

Det övergripande syftet med utvärdering är enligt förordningen ”att förbättra kvaliteten på programmens utformning och genomförande samt att bedöma deras effektivitet och verkan”⁴. Utvärderingen ska därmed både formativt bidra till ökad kvalitet i genomförandet och summera insatsernas resultat och effekter.

Utvärderingsplanen är ÖK:s styrinstrument för genomförande av utvärderingsinsatser under programperioden.

Utifrån kommissionens riktlinjer syftar planen specifikt till att:

- förbättra utvärderingarnas kvalitet genom noggrann planering, inklusive identifiering och insamlande av nödvändig statistik och information;
- möjliggöra välinformerad styrning och beslutsfattande grundat på utvärderingsresultat i genomförandet av programmen;
- utgöra ett ramverk för planering av resultat- och effektutvärderingar;
- garantera att information från utvärderingar finns tillgänglig till årsrapporter och framstegsrapporter;
- underlätta kommissionens syntetisering av utvärderingsresultat från olika medlemsstater och utbyte av utvärderingsresultat mellan medlemsstater;
- säkerställa att tillräckliga resurser avsätts för utvärdering under programperioden.⁵

Enligt kommissionens riktlinjer ska utvärderingsplanen tydliggöra utvärderingsinsatsernas syfte och omfattning. Den ska även innehålla ett organisatoriskt ramverk för genomförande av programutvärdering där ansvar, rollfördelning, samverkan och tillgång till nödvändig utvärderingskompetens beskrivs. En strategi för hur utvärderingsresultaten ska komma till användning och kommuniceras ska ingå liksom en tidplan och en budget. Planen ska också innehålla en lista över planerade programutvärderingar inklusive en tidplan för varje utvärdering. Utvärderingarnas inriktning och tematik bör också beskrivas och motiveras i planen.⁶

Utvärderingsplanen är ett levande dokument. ÖK ser årligen över planen och föreliggande revision har gjorts 2017. ÖK har även tillsatt ett särskilt utskott i syfte att följa och bidra till utvärderingsarbetet. Listan på planerade utvärderingar är öppen för tillägg och förändring. Mer specifik information om utvärderingarnas inriktning, metodval och tillgänglig data samt en mer detaljerad tidplan och budget tillhandahålls separat i samband med att specifika utvärderingsinsatser är förestående.⁷

1.2 Rapportering

ÖK ska genom utvärderingsplanen garantera att utvärderingar genomförs under programperioden i förhållande till målen i Europeiska unionens strategi för smart, hållbar och inkluderande tillväxt för alla. De ska även garantera att det minst en

⁴ CPR Art. 54

⁵Guidance Document on Evaluation Plans, Mars 2014

⁶Guidance Document on Evaluation Plans, Mars 2014

⁷I enlighet med Guidance Document on Evaluation Plans, Mars 2014

gång under programperioden genomförs en utvärdering som bedömer hur stödet från fonderna har medverkat till att nå de särskilda målen för varje insatsområde.⁸

Sammanställningar av genomförda utvärderingar har och kommer inkluderas i de årsrapporter som förvaltande myndighet lämnar till kommissionen årligen från 2016 till slutet av programperioden. Därutöver har programutvärderingen för 2017 samt kommer programutvärderingen för 2019 bidra till den utökade rapporteringen med följande:

- Bedömning av programmets måluppfyllelse med avseende på de specifika målen under respektive investeringsprioritering i respektive program.
- Bedömning av programmets bidrag till önskad förändring av angivna resultatindikatorer.
- 2019 ska programutvärderingen göra en bedömning av programmets bidrag till EU strategi för smart, hållbar och inkluderande tillväxt.⁹

Måluppfyllelsen ska utvärderas med utgångspunkt i Regionalfondens uppdrag och med hänsyn till programmets omfattning i förhållande till BRP i aktuellt programområde, där så är lämpligt.¹⁰

2. Programmets inriktning och utvärderingsstruktur

Målet för det nationella regionalfondsprogrammet är att bidra till smart, hållbar och inkluderande tillväxt för alla genom att främja regional konkurrenskraft och hållbar tillväxt. Därutöver har det nationella programmet ett särskilt syfte att tillföra ett mervärde till det regionala tillväxtarbetet och genomförandet av sammanhållningspolitiken som inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås inom ramen för de åtta regionala strukturfondsprogrammen.¹¹

För programperioden 2014–2020 har Tillväxtverket utarbetat en struktur för lärande utvärdering. Strukturen grundar sig på lärdomar från föregående programperiod och utgår från kommissionens krav och förväntningar samt den nationella strategins betoning av en resultatriktad och kunskapsbaserad regional tillväxtpolitik. Strukturen består av tre delområden:

- Utveckling av utvärderingsunderlag
- Programövergripande tematisk utvärdering
- Lärande och samverkan

2.1 Utveckling av utvärderingsunderlag

En förutsättning för att kunna genomföra programutvärderingar av hög kvalitet är att det finns tillgång till relevant information. Det handlar dels om information från projektutvärdering, dels om information som registreras i rapporteringssystemet i samband med uppföljning av programmen. Därutöver handlar det om identifikation av annan relevant information och statistik som är användbar i

⁸CPR Artikel 54-56

⁹ Guidance document och monitoring and evaluation, Concepts and recommendations

¹⁰ CPR Artikel 54

¹¹ OP Nationellt regionalfondsprogram

samband med exempelvis utvärdering av programmens bidrag till utvecklingen av angivna resultatindikatorer. Detta kan summeras enligt nedan:

- Projektutvärdering
- Uppföljning
- Information och statistik

Projektutvärdering

I nuvarande programperiod har kraven på projektutvärdering höjts. Från att tidigare enbart ha omfattat stora projekt ställs nu krav på samtliga projekt att planera och genomföra utvärderingsinsatser. Formen för utvärdering kan skilja sig åt. Mindre projekt (med under 3 mkr i ERUF finansiering) kan själva genomföra utvärderingsinsatser medan större projekt ska upphandla extern utvärdering. Stora projekt (med över 10 mkr ERUF finansiering) ska ha löpande extern utvärderingsinsatser om inte särskilda skäl föreligger.¹²

I syfte att höja kvaliteten och få en ökad systematik och transparens i projektutvärderingen har Tillväxtverket utarbetat riktlinjer för projektutvärdering i form av en evidenssäkrad utvärderingsmetodik. Dess innehåll kan sammanfattas i 3P, som anger relevanta utvärderingsperspektiv, och 3N, som anvisar lämpliga utvärderingsmetoder.

- **P1: Projektlogik** beskriver sambandet mellan projektets aktiviteter och dess mål. Hur är det tänkt att projektet ska nå sina mål? Vad grundar sig det antagandet på? Ligger de genomförda aktiviteterna i linje med projektlogiken? Sker det förändringar under projektets genomförande som gör att projektlogiken bör justeras?
- **P2: Processen** handlar om hur projektet ska ge avtryck i den lokala och regionala miljön. Vem eller vilka i det omkringliggande samhället kan ta vid där projektet slutar, föra resultaten vidare och bidra till långsiktiga effekter?
- **P3: Public debate** syftar på informationsspridning och är ett verktyg för att lära av och sprida projektets resultat. Hur använder projektet kommunikation och lärande för att nå målen?
- **N1: Nyckelaktiviteter** är aktiviteter som för projektet framåt, mot målen. Vad har projektet gjort? Vilka dokumenterade utfall och resultat har det lett till?
- **N2: Nyckelpersoner** är yrkespersoner och experter. Det kan vara personer som deltar i genomförandet, men det är också viktigt att involvera personer som står utanför projektet, men som har insyn i det område där projektet försöker åstadkomma en förändring. Vad anser nyckelpersonerna om projektets förmåga att påverka och åstadkomma en förändring i riktning mot målen?
- **N3: Nyckeltal** är kvantitativ information och statistik som skapar underlag för kvalificerade bedömningar. Hur många eller hur stor andel av de som berörs av projektet anser att insatserna bidrar till att lösa de problem eller åstadkomma den utveckling som eftersträvas?

¹² Särskilda skäl kan vara om det rör sig om projekt som följer en enkel och tydlig insatslogik.

Sammantaget skapar den evidenssäkrade utvärderingsmetodiken en grund för analys av insatserna, värderar aktiviteterna, fångar resultaten och utvärderar om dessa sammantaget kan anses leda till långsiktigt hållbara effekter. Metodiken bidrar till utveckling av utvärderingsunderlaget och ligger i linje med kommissionens krav och förväntningar om att genomföra utvärderingar på ett sätt som möjliggör överskådliga jämförelser mellan projekt och program.

Uppföljning

En bidragande orsak till att kraven på utvärdering innefattar alla projekt är att inrapportering av ett flertal utfallsindikatorer kräver att projekten genomför särskilda utvärderingsinsatser för att kunna rapportera utfall. Som ett stöd till projekten tillhandahåller Tillväxtverket instruktioner om hur projekten ska gå tillväga för att samla information kring dessa indikatorer. Därmed bidrar utvärderingsarbetet till att höja kvaliteten i rapporteringssystemet. För ett flertal aktivitetsindikatorer (exempelvis antal företag som får stöd, antal nya företag som får stöd och sysselsättningsökning i företag som får stöd) utgör företagets organisationsnummer grunden för rapporteringen. Det är en förändring av uppföljningssystemet i förhållande till föregående programperiod som bidrar till ökad kvalitet i utvärderingsunderlaget. Användningen av organisationsnummer är dock inte okomplicerad och en utveckling av resonemanget kring för vilka typer av resultat organisationsnummer är ett stöd kommer vara relevant i pågående och kommande utvärderingar.

Information och statistik

Rapporteringen av organisationsnummer skapar också förutsättningar för användning av olika typer av kvantitativa utvärderingsmetoder – exempelvis kontrafaktiska analyser av långsiktiga resultat och effekter. Vilken typ av metod som är lämplig att använda beror på vilken typ av insatser som genomförs i programmen. Utvärderingsarbetet har därför sett över och kategoriserat de beviljade projekten i syfte att bland annat identifiera områden som lämpar sig för kvantitativa utvärderingsmetoder. I samband med det kommer även metoder för identifiering av så kallade ”tvillingföretag” att undersökas. Därutöver kommer Tillväxtverket inom ramen för programutvärderingen kontinuerligt följa och i en del fall driva utvecklingen av metoder och statistik för resultat- och effektutvärdering.

2.2 Programövergripande tematiska utvärderingar

Programperioden 2014–2020 kännetecknas av ett tematiskt fokus. Det nationella regionalfondsprogrammet har en strategisk inriktning och dess innehåll är avgränsat till tre tematiskt mål. Den tematiska inriktningen utgör också grunden i dess operativa struktur som består av tre insatsområden.

Tabell 1: Fördelning av medel per insatsområde/tematiskt mål

Insatsområde	Medel mkr	Andel
Stärka forskning, teknisk utveckling och innovation (TO 1)	228	20,4
Öka konkurrenskraften hos SMF (TO 3)	194	17,4
Stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi inom alla sektorer (TO 4)	650	58,2
Tekniskt stöd	44	4
Totalt	1 117	100

I syfte att utveckla och förbättra systemet för lärande i programgenomförandet samt öka möjligheterna att fånga och dokumentera programmens resultat föreslog Tillväxtverket en tematisk programövergripande ansats för programutvärderingarna. Det innebär att enskilda utvärderingar har ett tematiskt fokus och täcker samtliga åtta (ibland nio) program. Utvärderingsresultat har och kommer dock fortsatt att rapporteras och sammanställas på programnivå.

En tematisk ansats har flera fördelar. Det skapar förutsättningar att knyta specifik kompetens till utvärderingarna, vilket i sin tur stärker förmågan att bedöma projekten och programmens innehåll. Att utvärderingarna bedrivs på programövergripande nivå bidrar också till att skapa möjligheter till jämförelser, mellan program, mellan olika ESI fonder och mellan länder. Därigenom skapas en bra grund för lärande såväl regionalt som nationellt och internationellt samt mellan olika nivåer i genomförandesystemet.

För det nationella regionalfondsprogrammet föreslog Tillväxtverket följande former av tematisk utvärdering:

- Utvärdering av genomförandeorganisationens arbetssätt
- Löpande utvärdering av tematiskt mål 1, 3 och 4
- Effekttutvärdering

Utvärdering av genomförandeorganisationens arbetssätt

Tidigt under programperioden gjordes en utvärdering av genomförandeorganisationens arbetssätt, rutiner och praktiska hantering av programmen. Syftet var att på ett tidigt stadium kunna bidra med ett underlag som kan förbättra kvaliteten i programgenomförandet. Några frågor av särskilt intresse gällde genomförandeorganisationens arbetssätt för initiering, bedömning och urval av projekt, arbetssätt för samordning mellan ESI fonderna i enlighet med Partnerskapsöverenskommelsens ambition och arbetssätt för att förenkla för projektägare. Ett annat område av intresse är näringslivets medverkan. I syfte att skapa underlag för jämförelse och främja fonsdsamordning eftersträvade Tillväxtverket samordning med Landsbygdsprogrammet och Socialfonden i genomförandet av utvärderingsinsatsen. Denna utvärdering slutfördes våren 2017 och har bidragit till att klargöra vikten av att ha med en tydlig effektlogik redan från början, vid riggningen av program och projekt, för att kunna följa upp och utvärdera program och projekt på ett sätt som bidrar till lärande och utveckling. Vidare framkom möjligheten att göra en kategorisering av projekt utifrån insatslogik (till exempel som de fyra insatslogiker som identifierats vid utvärderingen av genomförandeorganisationen: direktspåret, insatsspåret, utvecklingsspåret samt samverkansspåret). Detta ses som ett fruktbart angreppssätt och finns med i dialogen kring kommande etapper och utvärderingar. Ytterligare ett resultat från genomförda utvärderingsinsatser är att näringslivets medverkan ökat i denna programperiod jämfört med föregående. Akademin deltagande har däremot minskat något vilket vi ser inom forskning och innovation och detta utgör en utmaning då högskolor/universitet är erfarna projektägare.

Löpande utvärdering av tematiskt mål 1, 3 och 4

Löpande utvärdering innebär att Tillväxtverket i början av programperioden upphandlade utvärderingskonsulter som fick i uppdrag att följa och utvärdera insatserna inom ett specifikt område på programövergripande nivå under programperioden. Därigenom skapades goda förutsättningar för utvärderarna att

på ett tidigt stadium bidra till utveckling av programmen och bli en aktiv del av lärandet och återföringen av kunskap i genomförandet.

Vad gäller tematiskt mål 1 föreslog Tillväxtverket att insatserna utvärderas som en del av en programövergripande löpande utvärdering. Eftersom merparten av medlen inom detta område (85 procent) kommer att gå till att stödja uppbyggnaden av forskningsinfrastrukturen European Spallation Source (ESS) kommer programutvärderingen även att innefatta projektutvärdering av ESS-satsningen.

Insatserna inom tematiskt mål 3 syftar till att öka tillgången till riskkapital i tidiga skeden och främja tillkomsten av fler privata aktörer på riskkapitalmarknaden genom implementering av ett finansiellt instrument enligt strukturen fond-i-fond. Även insatser inom tematiskt mål 4 syftar till att implementera finansiella instrument med inriktning på företag vars verksamhet bidrar till utvecklingen av en koldioxidsnål ekonomi. Tillväxtverket föreslog att de finansiella instrumenten utvärderas gemensamt och programövergripande i form av en klustrad projektutvärdering. Det innebär att olika projekts löpande utvärdering klustras kring ett specifikt tema. Modellen bygger på att projekten i ett tidigt skede erbjuds att medverka i en klustrad utvärderingsinsats tillsammans med andra likande projekt. Därigenom kan erfarenheter från projektutvärderingen aggregeras och analyseras på en övergripande nivå. Vad gäller finansieringsinstrumenten så utvärderas de separat som ett specifikt tema, men i form av tre separata utvärderingar då de gäller olika typer av riskkapitalsatsningar där olika utvärderingskompetenser behövs.

Avseende insatser som syftar till energieffektivisering samt till ett förstärkt strategiskt lärande och processtöd inom tematiskt mål 4 föreslog Tillväxtverket att insatserna utvärderas som en del av en programövergripande löpande utvärdering och detta sker. I förberedelserna och genomförandet av utvärderingsinsatsen har och kommer Tillväxtverket att samverka med Statens energimyndighet.

En viktig uppgift för utvärderingarna av tematiska mål är att bedöma programmets resultat i förhållande till resultatindikatorerna. Det görs på olika sätt varav ett är att kritiskt granska huruvida genomförandet följer en program- och projektlogik som utifrån befintlig kunskap och erfarenhet kan antas ha en positiv påverkan på resultatindikatorn. Som underlag för bedömningarna kan exempelvis tidigare utvärderingar av liknande insatser användas eller utlåtanden från experter inom området (peer review). Inför rapporteringen 2019 är ambitionen även att fånga insatsernas resultat genom särskilda studier av utvecklingen hos medverkande aktörer. Sammantaget skapar detta underlag för utvärdering av programmets bidrag till förändring av resultatindikatorerna.

Tematiska utvärderingar ska också fånga upp hur arbetet med de horisontella principerna har integrerats i programgenomförandet med koppling till respektive tema. Det är viktigt att de horisontella kriterierna integreras väl så att de inte blir ett sidospår som hamnar utanför programmets genomförande. Utvärderingarna kom dock i den första etappen fram till att det fanns betydande brister i hur väl de horisontella kriterierna integrerats. Ambitioner är alltså att stärka de horisontella kriterierna inom de tematiska utvärderingarna, men det finns en beredskap för att tillsätta en separat utvärdering med detta fokus om de tematiska utvärderingarna inte lyfter perspektivet tillräckligt tydligt. Frågan gäller samtliga

horisontella perspektiv, men med hänsyn till utvecklingen i vår omvärld har mångfaldsfrågan aktualiserats ytterligare.

I det tematiska utvärderingsuppdraget ligger att aktivt medverka i aktiviteter kring lärande och regelbundet arbeta med spridning och återföring av resultat. I uppdraget ingår att leverera årliga rapporter på programnivå, vilket är av central betydelse för återföringen av kunskap till Strukturfondspartnerskapet och de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna. De årliga rapporterna utgör även underlag dels till Tillväxtverkets årliga rapportering till kommissionen dels till de framstegsrapporter som Sverige har levererat 2017 och kommer leverera till kommissionen 2019. Synteser från den tematiska utvärderingen kommer också att utgöra underlag till programmens slututvärdering 2022.

Effektutvärdering

Inför den nuvarande programperioden har ambitionerna höjts både från EU kommissionen och den nationella politiken avseende förmågan att mäta effekterna av strukturfondsinsatser och koppla dessa till programmets resultatindikatorer. Det handlar framförallt om att ställa insatsens resultat i förhållande till vad som hade hänt om insatsen aldrig hade genomförts. Frågeställningen kommer i viss utsträckning att besvaras i utvärderingarna av respektive tematiskt mål. Utöver det finns det behov av specifika effektutvärderingar som väger samman olika typer av information och kompletterar med att koppla samman nyckeltal från projekten, huvudsakligen deltagande företags organisationsnummer och geografiska hemvist, med befintlig registerbaserad mikrodata.

Eftersom det måste gå viss tid mellan det att insatsen initieras och att eventuella förändringar i företagets omsättning eller sysselsättning kan registreras kommer effektutvärderingarna att göras under senare delen av programperioden. Redan från början måste dock den information som möjliggör utvärderingarna samlas in. Det handlar framförallt om företagets organisationsnummer och om att kategorisera projekt på ett sätt som möjliggör identifiering av insatser som lämpar sig för kontrafaktiska utvärderingsmetoder. Därutöver ställer denna typ av studier särskilda krav på tillgång till mikrodata och expertkompetens. Tillväxtverket samverkar med Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser i planeringen och genomförandet av dessa insatser.

2.3 Lärande och samverkan

Den regionala tillväxtpolitiken omfattar många aktörer inom olika sektorsområden som är verksamma på olika nivåer, från lokal till regional, nationell och internationell nivå. Om utvärderingarna ska bidra till att förbättra programmets utformning och genomförande är det därför viktigt att de är relevanta utifrån olika aktörers behov samt når fram till målgrupperna i rätt tid för att kunna påverka genomförandet. För att kunna genomföra utvärderingar av hög kvalitet krävs därtill en hög kompetens bland såväl beställare som utförare och mottagare av utvärderingsinsatser. I genomförandet av utvärderingsuppdraget har och kommer Tillväxtverket därför kontinuerligt arbeta med dialog och samverkan i olika former samt stärka genomförandesystemets kapacitet att genomföra och lära av utvärderingar.

De huvudsakliga målgrupperna för spridning av information och lärande med utgångspunkt i utvärderingsarbetet är: Kommissionen, ÖK, Strukturfondspartnerskap och Regeringskansliet, regionalt utvecklingsansvariga

aktörer, projekt, projektägare och finansiärer, berörda nationella myndigheter, aktörer och intresseorganisationer inom Regionalfondens verksamhetsområden samt allmänheten.

Tillväxtverket har under programperioden arbetat strategiskt med stöd till genomförandet av regionalfondsprogrammen genom etablering av ett nationellt tematiskt stöd. Stödet är organiserat i arbetsgrupper utifrån Regionalfondens tematiska mål och lägger stor vikt vid utveckling av system för lärande och kunskapsutveckling. Utvärderingsarbetet är en central komponent i arbetet.

I syfte att skapa en plattform för kommunikation, kompetensutveckling och dialog har Tillväxtverket initierat ett "Utvärderingsnätverk" inom ramen för den regionala samarbetsorganisationen Reglab. Deltagare i nätverket är aktörer med regionalt utvecklingsansvar samt myndigheter, intresseorganisationer och utvärderingskonsulter som är verksamma inom området regional tillväxtpolitik.

Under föregående programperiod etablerades ett samarbete mellan Tillväxtverket och ESF-rådet samt sju högskolor och universitet för att genomföra kurser i lärande utvärdering. Under denna programperiod har arbetet mer inriktats på seminarier och konferenser mot yrkesverksamma program- och projektutvärderare. Seminarieaktiviteten riktar sig till aktörer som kan omsätta och utveckla vunna utvärderingskunskaper i sitt ordinarie arbete regionalt och nationellt. Tillväxtverkets utvärderingsgrupp har en aktiv roll i de utbildningsinsatser som genomförs.

Inom ramen för den löpande tematiska utvärderingen har och kommer utvärderingsresultat regelbundet återföras till Övervakningskommittén liksom till respektive Strukturfondspartnerskap. Under genomförandet av utvärderingsuppdraget sker en löpande dialog även med utvärderingsansvariga för övriga ESI-fonder inom ramen för fondsamordningsgruppen. Syftet är att belysa komplementariteten mellan fonderna och skapa underlag för en samlad bild över fondernas sammantagna bidrag till strukturförändringar för smart och hållbar tillväxt för alla. Detta arbete innebär vissa utmaningar, men ambitionen är fortsatt hög.

3. Ramverk för genomförande

3.1 Styrning och ledning

ÖK har ett övergripande ansvar för utvärderingsarbetet. De tre kommittéer som var verksamma under föregående programperiod har under nuvarande period ersatts av en gemensam kommitté för de åtta regionala strukturfondsprogrammen och en för det nationella regionalfondsprogrammet. De två kommittéerna är ägare av var sin utvärderingsplan, varav föreliggande plan gäller det nationella regionalfondsprogrammet. De två ÖK har gemensamma möten och inom ramen för ÖK:s arbete kommer planen vara föremål för årlig översyn och revideras efter halva programperioden, vilket nu sker (2017).

De två utvärderingsplanerna utgör grunden för de utvärderingsinsatser som kommer att bedrivas under programperioden. De skiljer sig åt på vissa punkter, men det finns också betydande likheter. Strukturen för lärande utvärdering omfattar båda planerna och de tematiska utvärderingarna kommer att genomföras

programövergripande. Därutöver står det nationella regionalfondsprogrammet för en del av finansieringen av det nationella stöd som ska riktas till de regionala strukturfondsprogrammets processer inom tematiskt mål 4. Ett gemensamt utskott för utvärderingsfrågor har därför bildats för Regionalfondens två ÖK.

Utskottets huvuduppgift är att vara ett forum för att diskutera utvärderingsfrågor liksom preliminära utvärderingsrapporter samt samordna insatser för kunskapsspridning och lärande. När så är relevant har och bör mötet samordnas med motsvarande utskott inom Socialfonden. Utskottet föreslås sammanträda en gång mellan varje ÖK- möte.

Tillväxtverket ansvarar för det operativa utvärderingsarbetet via en funktion på myndighetens Enhet för Uppföljning och Utvärdering. Därmed följs kommissionens rekommendation att utvärderingsuppdraget separeras från de organisatoriska enheter som ansvarar för genomförandet av programmen.¹³ Utvärderingsfunktionen ansvarar för utvärderingsplanens utformning, utveckling och genomförande. Det innebär att funktionen ansvarar för att planera, beställa och övervaka utvärderingsinsatser, syntetisera, rapportera och sprida utvärderingsresultat samt aktivt bidra till utveckling av ett system för lärande.

3.2 Kontakt med vetenskap och beprövad erfarenhet

För programperioden 2014–2020 hade Tillväxtverket ambitionen att inrätta en vetenskaplig referensgrupp. Detta har tillgodosetts genom att medlemmar av forskarsamhället har bjudits in och deltagit vid de seminarier och konferenser som har och kommer anordnas, samt att till varje programutvärdering har tematiska experter knutits. Dessa har haft fördjupad akademisk förståelse avseende utvärderingens principer och metoder och eller praktisk utvärderingserfarenhet samt viss kunskap om de förutsättningar som råder inom Regionalfondens verksamhetsområden. De har utgjort ett värdefullt stöd i genomförandet av utvärderingsinsatser genom att bidra med kunskap och beprövad erfarenhet. Detta arbetssätt avses fortlöpa hela programperioden.

3.3 Kommunikation

I syfte att utveckla formerna för kommunikation och lärande har Tillväxtverket etablerat arbetsgrupper, nätverk och former för dialog med relevanta intressenter och målgrupper (se vidare avsnitt 2.3). I enlighet med kommissionens krav kommer därtill alla utvärderingar liksom utvärderingsplanerna publiceras och spridas.¹⁴ Ett minimum är tillgängliggörande på egna webbplatser. En ambition för programperioden är att utveckla den resultat- och kunskapsbank som redan finns och där resultat från uppföljning och utvärdering samlas. Kunskapsbanken kan utgöra ett viktigt verktyg i erfarenhetsåterföring och kunskapsbildning. Det är dock viktigt att den utformas som ett intelligent sökverktyg så att resultat och kunskaper på ett enkelt och dynamiskt sätt kan utgöra inflöde när nya projekt och programinsatser initieras, prioriteras och genomförs.

3.4 Tidplan

Ett viktigt syfte med utvärderingsplanen är att garantera att relevant information finns tillgänglig till årsrapporter och framstegsrapporter. Utvärderingsplanen

¹³ Guidance document on monitoring and evaluation – Concepts and recommendations, EU Commission, January 2014.

¹⁴ CPR Artikel 54-56

innehåller därför en indikativ tidplan. Årsrapporter har och kommer att lämnas till kommissionen 31 maj varje år från 2016 och framåt, förutom 2017 och 2019 då de lämnas 30 juni. Årsrapporterna som lämnades 2017 och kommer att lämnas 2019 innefattar utökade krav, framförallt på resultat och delmålsuppfyllnad.

Framstegsrapporter har i enlighet med förordningen lämnats in samlat den 31 augusti 2017 och kommer att lämnas in den 31 augusti 2019. Därutöver ska en slutrapport lämnas in 31 december 2022. Förvaltande myndighet lämnar underlag till rapporterna före slutligt leveransdatum. För att kunna sammanställa information till respektive rapporteringstillfälle måste leveranser från utvärderingsinsatserna därför ske några månader i förväg. Detta är utgångspunkten i följande indikativa tidplan.

Tabell 1: Indikativ tidplan

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Leveranser inför rapportering till kommissionen			Årsrapport	Årsrapport Framstegsrapport	Årsrapport	Årsrapport Framstegsrapport	Årsrapport	Årsrapport	Slutrapport
Utvärdering av genomförande-organisationen			Start 02-	Slutrapport 02-					
Löpande tematiska utvärderingar (TO 1, 3 och 4).		Start 12-	Delrapportering 02-	Utökad delrapportering 01-	Delrapportering 02-	Utökad delrapportering 01-	Delrapportering 02-	Slutrapport 09-	
Effektutvärdering							Start 06-	Slutrapport 06-	

3.5 Budget

Sammanlagt föreslås drygt 5,5 mkr läggas på konkreta utvärderingsinsatser på programnivå under programperioden. Övriga kostnader inkluderar exempelvis inköp av statistik, utvärderingskompetens, utbildning och lärande samt resultatpridning uppskattas uppgå till drygt 1,5 mkr.

Sammantaget ger det en indikativ budget på närmare 7 mkr för programperioden.

4. Planerade utvärderingar

Utifrån programmens övergripande inriktning och kommissionens krav på rapportering har följande lista över planerade utvärderingar utarbetats.

Tabell 4: Lista med planerade utvärderingar

Utvärdering	Tidsperiod
Utvärdering av genomförandeorganisationen	160201-170201
Löpande tematisk utvärdering - Forskning, teknisk utveckling och innovation (TO 1)	151201-210901
Löpande tematisk projektutvärdering finansiella instrument (TO 3)	2018 -210902
Löpande tematisk projektutvärdering finansieringsinstrument (TO4)	170629 -210901
Löpande tematisk utvärdering - Stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi inom alla sektorer (TO 4)	151201-210901
Effektutvärdering	200601-210601

Listan kommer att utvecklas och kompletteras i dialog med ÖK i samband med revisioner av utvärderingsplanen under programperioden. Information gällande utvärderingarnas specifika frågeställningar och metoder kommer att delges ÖK löpande under programperioden.